

JAARVERSLAG

MUSEUM IN 'T HOUTEN HUIS

2023

Museum In 't Houten Huis

Museum voor het Schermereiland

Jaarverslag 2023

3

Tuingracht 13

1483 AP De Rijp

0299-671286

<https://www.museum.nl/nl/museum-in-t-houten-huis>

Inhoudsopgave

1. Bestuur, organisatie en samenwerking
 - 1.1 Samenstelling bestuur
 - 1.2 Samenstelling personeel
 - 1.3 Bestuursvergaderingen.
 - 1.4 Contact met de gemeente Alkmaar
 - 1.5 Stichting Vrienden van het Museum
 - 1.6 Stichting Beheer voormalig Wees- en Armenhuis De Rijp
 - 1.7 Samenwerking in Coöperatiefonds en met Alkmaarders op de Kaart.
 - 1.8 Samenwerking met de Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland'.
 - 1.9 Fondsenwerving in 2023.
2. Tentoonstellingen
 - 2.1 Tentoonstellingen in de grote zaal
 - 2.2 Tentoonstellingen in de galerij
 - 2.3 Tentoonstellingen in het raadhuis van Graft
 - 2.4 Verbeteringen in de vaste opstelling
3. Educatieve projecten
 - 3.1 Project Tweede Wereldoorlog
 - 3.2 Museumjeugduniversiteit
 - 3.3 Nieuwe publieksactiviteit
 - 3.4 Nieuwe educatievrijwilligers
4. Objectenbeheer
 - 4.1 Aanwinsten, beleid en resultaat
 - 4.2 Schenkingen
 - 4.4 Bruiklenen en aankopen
 - 4.4 Restauraties
5. Museumboot Maria-Lijntje
6. Bezoekersaantallen
 - 6.1 Bezoekersaantallen uitgesplitst per jaar
 - 6.2 Communicatie en PR
 - 6.3 Sociale media
 - 6.4 Museumwinkel
7. Financieel jaarverslag 2023
8. Vrijwilligers
 - 8.1 Vrijwilligers museum, raadhuis en Maria-Lijntje
 - 8.2 Diverse vrijwilligerstaken
 - 8.3 Commissie educatie

1. Bestuur, organisatie en samenwerking

1.1 Samenstelling bestuur (per 31-12-2023)

Voorzitter:

De heer Aldert Pilkes

Secretaris:

Mevrouw Neeltje Blokdijk-Pilkes

Penningmeester:

Mevrouw Anneke Eggers

Leden:

De heer Mathijs de Boer

De heer Jan Deckwitz

De heer Pieter Floore

Mevrouw Margreet Hekelaar

De heer Marijn Schapelhouman

De heer Arthur Stolk

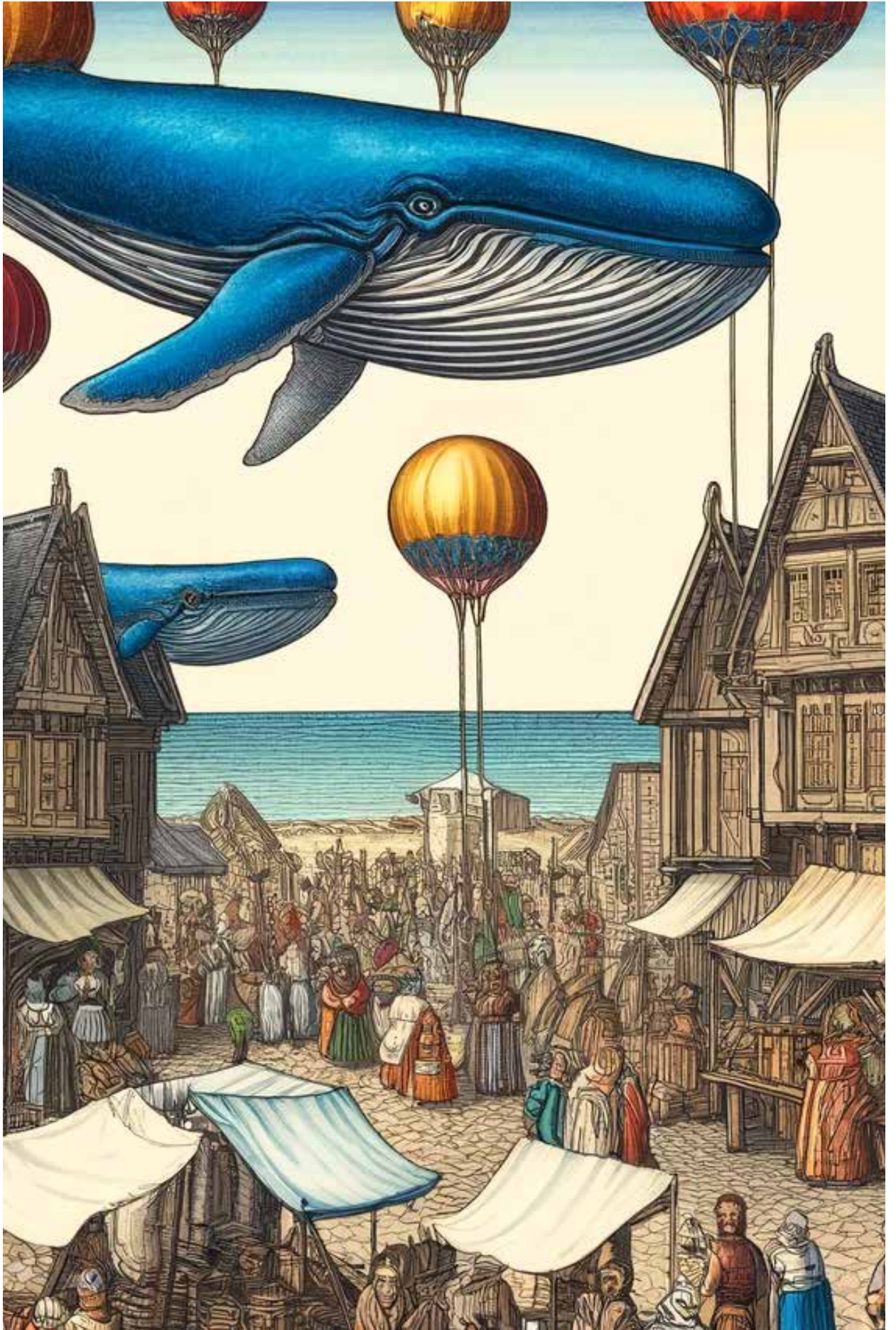
De bestuursvergaderingen werden bijgewoond door:

Susan Bos en Tosca Sombroek (vanaf 1 mei 2022) beheerder/
conservator hebben beide de bestuursvergaderingen bijgewoond.

1.2 Samenstelling personeel (per 31-12-2023)

Susan Bos (sinds 1 maart 2018 in dienst) heeft een contract voor onbepaalde tijd (sinds 1 maart 2019) van 20 uur per week (ingående 1-02-2022) en is per 1-05-2023 doorgegroeid naar de functie van beheerder/conservator.

Vanaf 1 mei 2022 is Tosca Sombroek als beheerder/conservator in dienst voor 28 uur per week en heeft ingaande 1-05-2023 een contract voor onbepaalde bepaalde tijd .

1.3 Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft dit verslagjaar 7 keer vergaderd, op 12 januari, 9 maart, 20 april, 8 juni, 13 juli, 7 september en 26 oktober.

Op 7 juli 2022 woonde Frits Lieman voor het laatst als bestuurslid een vergadering bij.

Op 10 september 2023 hebben wij dit afscheid vorm gegeven met een vaartocht met de Maria Lijntje. Bijna 20 jaar heeft hij als bestuurslid veel werk verricht waarin het belang van het museum en een zorgvuldige omgang met de mensen voorop stond. Frits zal zich blijven inzetten als vrijwilliger voor ons museum.

Onderwerpen die de aandacht vroegen waren:

- * Het behoud en beheer van de collectie voorwerpen van de Gemeente Alkmaar;
- * De daadwerkelijke samenwerking met het Stedelijk Museum en de Archeologische Dienst van onze gemeente;
- * De tentoonstellingsmogelijkheden en depot-capaciteit;
- * Het verder inrichten en verhuizen van objecten naar ons extra depot en naar de Archeologische Dienst;
- * De tentoonstellingsagenda met de bijbehorende exposities voor het museum en het Grafter Raadhuis;
- * De samenwerking met de VVV Graft-De Rijk, de Stichting Jan Boon en de Oudheidkundige Vereniging Het Schermereiland met o.a. registratiesysteem, depotmogelijkheden (o.a. het onderbrengen van documenten van de OHV bij het Regionaal Archief Alkmaar) als onderwerpen;
- * Schenkingen en aankopen ;
- * Samenwerking met de Stichting Jan Boon inzake behoud en beheer van de collectie en de tentoonstellingen in het Walhuis;
- * Samenwerking met Alkmaarders Op De Kaart ;
- * De Maria-Lijntje, onderhoud en vaartochten in 2023;
- * Het beleidsplan 2021-2025 is door het bestuur vastgesteld. Gestuurd is op het realiseren van de gestelde doelen middels een bijbehorend werkplan;
- * Educatieve activiteiten met de gewenste innovaties. Invulling wordt gegeven aan een vereenvoudigde opzet met voor elk schooljaar een 'losstaand' educatieprogramma. Vanuit het VSB Fonds wordt dit programma financieel mogelijk gemaakt ;
- * Opstellen en goedkeuren jaarverslag en jaarrekening ;
- * Personeelsbeheer en rechtspositie ;
- * De continuïteit in en zorgen aangaande de financiële situatie. Specifiek de verlenging van het energiecontract per 1 januari 2023 vroeg veel aandacht. Het nieuwe contract betekende zeer hoge (extra) kosten voor het museum. Over de energiekosten is gesproken met o.a. de wethouder en maken wij gebruik van extra voorzieningen vanuit de Gemeente ;
- * Het documenteren, behoud en beheer van de collectie en de transitie naar het systeem Memorix (onder regie van en in samenwerking met het Regionaal Archief Alkmaar) is in 2021 gerealiseerd, doch werd verder gemonitord;
- * Noodzakelijke restauraties collectie onderdelen (zoals prenten/

- kaarten/ vaandels en de kajak) uit vaste opstelling. Voor de kajak is een conserveringsplan opgesteld en heeft de restauratie plaatsgevonden ;
- * Onze vaste opstelling is gescreend en er zijn plannen gemaakt om hierin verbeteringen / actualisaties in aan te brengen ;
 - * De continuïteit in de gegevensopslag door middel van een Shared Drive;
 - * De ICT- capaciteit van onze server;
 - * Vormgeven en invullen van social media plan met verbeteren/ vernieuwen van onze website;
 - * Het werven en inwerken van nieuwe vrijwilligers (voor Museum en Raadhuis van Graft);
 - * Het onderhoud van het gebouw en opstellen waaronder het tuinonderhoud, schilderwerk, de liften, noodverlichting, brandalarm en riolering. Opnieuw werd gebruik gemaakt van de NL Doet voorzieningen. Tevens is de heg om de zonnepanelen vervangen ;
 - * Verduurzamen van het gebouw en de veiligheid met het toegangssysteem (camerasysteem) en het alarmsysteem. Tevens het beheer van onze technische installaties ;
 - * De fondsenwerving voor actualiseren publiek presentaties, restauraties, aankopen en educatieve activiteiten;
 - * Raadhuis van Graft : verbetering inzake de verlichting. Met het plan te komen tot een vaste tentoonstelling in plaats van een jaarlijkse wisseltentoonstelling.
 - * Evenement Kleurrijk De Rijk: invulling en uitvoering programma en samenwerking culturele partners/horeca. Tevens hebben wij onze bijdrage in relatie tot de werkdruk van de beheerders geëvalueerd.
 - * Evenement het Midwinterfeest : invulling en uitvoering van het programma (in december 2022) hebben wij geëvalueerd.

In 2023 kenden wij geen restricties meer vanuit de corona-pandemie. Het museum en het Raadhuis van Graft zijn het gehele jaar open geweest .

De Maria Lijntje heeft weer het gehele jaar vaartochten uitgevoerd. Onze educatieve activiteiten waren door corona (2020 – 2021) en later de vluchtelingenstroom uit de Oekraïne (2022) nagenoeg volledig gestopt.

In 2023 vonden de educatieve activiteiten (en de Museum Jeugd Universiteit) weer volledige doorgang.

- veel geplande evenementen (kunst- en boekenmarkten, Kleurrijk De Rijk) zijn dit jaar weer doorgedaan /samenwerkingsafspraken konden weer worden ingevuld ;

- de hoofd tentoonstelling in 2023 was De Geheimen van de Kajak ;
 - het programma voor Kleurrijk De Rijk 2023 was al in 2022 in zijn geheel ontwikkeld. Doordat de fondsen te laat definitief beschikbaar kwamen was het niet mogelijk tijdig afspraken met deelnemers / uitvoerende artiesten aan te gaan. Besloten is het complete programma in 2023 te realiseren. Met o.a. tentoonstelling in de galerij en boomstamzagen op ons erf als activiteit.

- de openstelling realiseren met de inzet van vrijwilligers was door het vertrek van een aantal vrijwilligers lastiger geworden. Wij hebben extra vrijwilligers gezocht en deze tevens gevonden en opgeleid.

In het afgelopen jaar is met name aandacht besteed aan de volgende projecten (mede bedoeld om de ontsluiting/ aantrekkelijkheid van onze

collectie te verbeteren voor onze bezoekers):

- digitaliseren van de cartografie collectie (met belangrijke stukken van de Stichting Jan Boon) en deze te combineren met reisverslagen. Voor de bezoekers is dit een nieuw aanbod in onze presentatie;
- innovatie van ons educatie aanbod. Daarbij streven wij naar een transparanter aanbod voor de scholen waarbij de directe relatie met onze collectie en de verhalen voorop staat ;
- in eigen beheer vernieuwen van onze website;
- verdere implementatie van ons documentatie- en collectie beheersysteem en het overzetten van de gegevens van de Oudheidkundige Vereniging en de Schermer Molens in dit systeem is gerealiseerd. De vervolgstap waarbij via onze website de collectie kan worden bekeken wordt voorbereid ;
- voor het beheer van onze eigen en de Gemeentelijke collectie is de klimaatregistratie uitgebreid en verbeterd. Op decentrale locaties (met name de 3 Raadhuisen) waar objecten worden tentoongesteld vindt er nu eveneens registratie plaats.

Door o.a. het wegvallen van de inkomsten en de beperkingen ten aanzien van de inzet van onze medewerkers is strak gestuurd op het voorkomen van kosten en het binnenhalen van extra inkomsten door o.a. fondsenwerving.

Het overleg met de Gemeente over de gevolgen van de sterk gestegen energiekosten (nieuwe contract) voor het museum heeft geleid tot de toezegging van een extra bijdrage van € ??????.

Bezien moet worden of deze eenmalige bijdrage voldoende is en er voor de komende jaren eveneens extra steun nodig is.

1.4 Contact met de gemeente Alkmaar.

Na de gemeentelijke fusie Alkmaar-Schermer-Graft-De Rijk (vanaf 1 januari 2015), verliep het contact met de gemeente Alkmaar in belangrijke mate via de ambtenaar Culturele Zaken mevrouw E. Bokhove en de heer J. Ligthart. Nadat de portefeuille cultuur door de burgemeester A. Schouten was waargenomen is dit begin 2023 overgedragen aan wethouder Nicole Mulder. Na haar vertrek (mei 2023) is nu wethouder Anjo van der Ven ons aanspreekpunt. Met Beide (doch ook met de ambtelijke vertegenwoordigers) heeft een keer overleg plaatsgevonden over een aantal onderwerpen.

Deze waren:

het behoud en beheer van de gemeentelijke collectie in beide dependances en daarbij specifiek de brandweercollectie; activiteiten voor 2023; de subsidieverstrekking met de gewenste opstap in relatie tot onze rol en verantwoordelijkheid in het culturele spectrum ('als professionele basisvoorziening'); het realiseren van de bijbehorende prestatieafspraken; het beheer van het museum pand; de energiecrisis en de gevolgen voor het museum; de invalshoeken voor de beleidsperiode 2021-2026 en de wensen van het museum inzake de museumaccommodatie (o.a. verduurzamen, depotruimtes en het beschikbaar maken en uitbreiden van ruimtes voor o.a. ontvangsten en educatieve activiteiten). Dit ook in relatie met het locatie-onderzoek voor culturele instellingen in onze Gemeente.

Met de gemeente zijn zogenaamde prestatieafspraken gemaakt. Het museum dient voor de verkregen subsidie de volgende activiteiten te realiseren:

het openstellen van het museum voor minstens 180 dagen per jaar; het openstellen van het Raadhuis van Graft; het organiseren van minstens 2 tijdelijke tentoonstellingen per jaar; het opbouwen, beheren en toegankelijk maken van de collectie; het verzamelen en doorgeven van informatie; het organiseren van en/of ondersteuning bieden aan educatieve activiteiten; het betrekken van diverse doelgroepen; het samenwerken met de Oudheidkundige Vereniging en andere culturele instellingen, zoals het Regionaal Archief, Stedelijk Museum Alkmaar en Kunstuitleen Alkmaar; invulling geven aan het cultuurbeleid door een bijdrage te leveren aan de organisatie en uitvoering van culturele activiteiten; het behoud en beheer van de gemeentelijk collectie in de oude raadhuisen van Graft, Groot-Schermer en De Rijk.

In 2023 heeft het museum nagenoeg volledig invulling kunnen geven aan alle bovenstaande afspraken.

Een belangrijke prestatieafpraak: het openstellen van het museum

voor 180 dagen per jaar is vanaf oktober 2019 door ons verruimt naar 300 dagen per jaar. Met als belangrijk doel: meer bezoekers en (zelfstandig) meer inkomsten genereren. Uiteindelijk zijn wij ruim 300 dagen open geweest. Het Raadhuis van Graft was weer – in het gewenste patroon - geopend.

1.5 Stichting Vrienden van het Museum.

Op 31 december 2023 waren er 122 ??? vrienden. Het bestuur van de Stichting Vrienden is in dit jaar niet gewijzigd.

In 2023 heeft de Stichting Vrienden met steun uit het 'Fonds Aankoop Kunst' van de gemeente Alkmaar restauraties en enkele aankopen mogelijk gemaakt. Zoals de restauratie en het onderzoek van de kajak ondersteund. De deskundigen Frank Bos en René van der Zwan hebben de kajak onderzocht, ingemeten en een plan ontwikkeld. De kajak is gerestaureerd en is weer opgenomen in de vaste collectie. Dit alles is tevens vastgelegd in een boekje.

Als educatieve activiteit bezochten in april en mei meerdere groepen 7 en 8 van het basisonderwijs het museum. Met een belangrijke bijdrage van de Vrienden zijn in samenwerking met het Verzet museum in Amsterdam 5 spannende koffers ingericht met informatie en objecten over de 2e wereldoorlog. In elke koffer staat een thema centraal zoals algemeen dagelijks leven , verraad, onderduiken en verzet.

En als laatste de restauratie van een slibaardewerken schotel en een majolica schotel.

Voor verdere specifieke aankopen en restauraties, die mede door de vrienden mogelijk werden gemaakt: zie hoofdstuk 4.

1.6 Stichting Beheer voormalig Wees- en Armenhuis De Rijp.

Op 16 januari 2001 is de Stichting Beheer voormalig Wees- en Armenhuis De Rijp opgericht. Doelstelling van deze stichting is het verwerven, restaureren en in stand houden van het rijksmonument Tuingracht 13, het huidige museum. In het bestuur van de stichting zijn het museum en de gemeente Alkmaar, de wethouder de mevrouw Nicole Mulder (vanaf 1-6- 2022) vertegenwoordigd.

Bijzondere aandacht vraagt de wens (uit 2018) van het Museumbestuur om het huidige pand te gaan uitbreiden. Men wenst meer ruimte voor educatieve activiteiten, groepsbezoeken en hospitality.

Dit is in 2019 uitgebreid besproken met de voormalige wethouder Cultuur de heer Christiaan Braak (en eerder al met wethouder mw. Anjo van der Ven aangaande depotruimte).

Dit mede naar aanleiding van krantenberichten over een “locatie-onderzoek“ bij culturele instellingen binnen onze Gemeente. Door wethouder Braak werd destijds aangegeven dat hij onze vraag begrijpt maar in de college-termijn (2018-2022) nog geen ruimte zag voor dergelijke investeringen.

Wel heeft het bestuur in 2021 besloten met een architect een verkenning te gaan doen naar de mogelijkheden. Deze architect heeft een aantal modellen geschetst met mogelijkheden tot uitbreiding en verduurzaming van het pand.

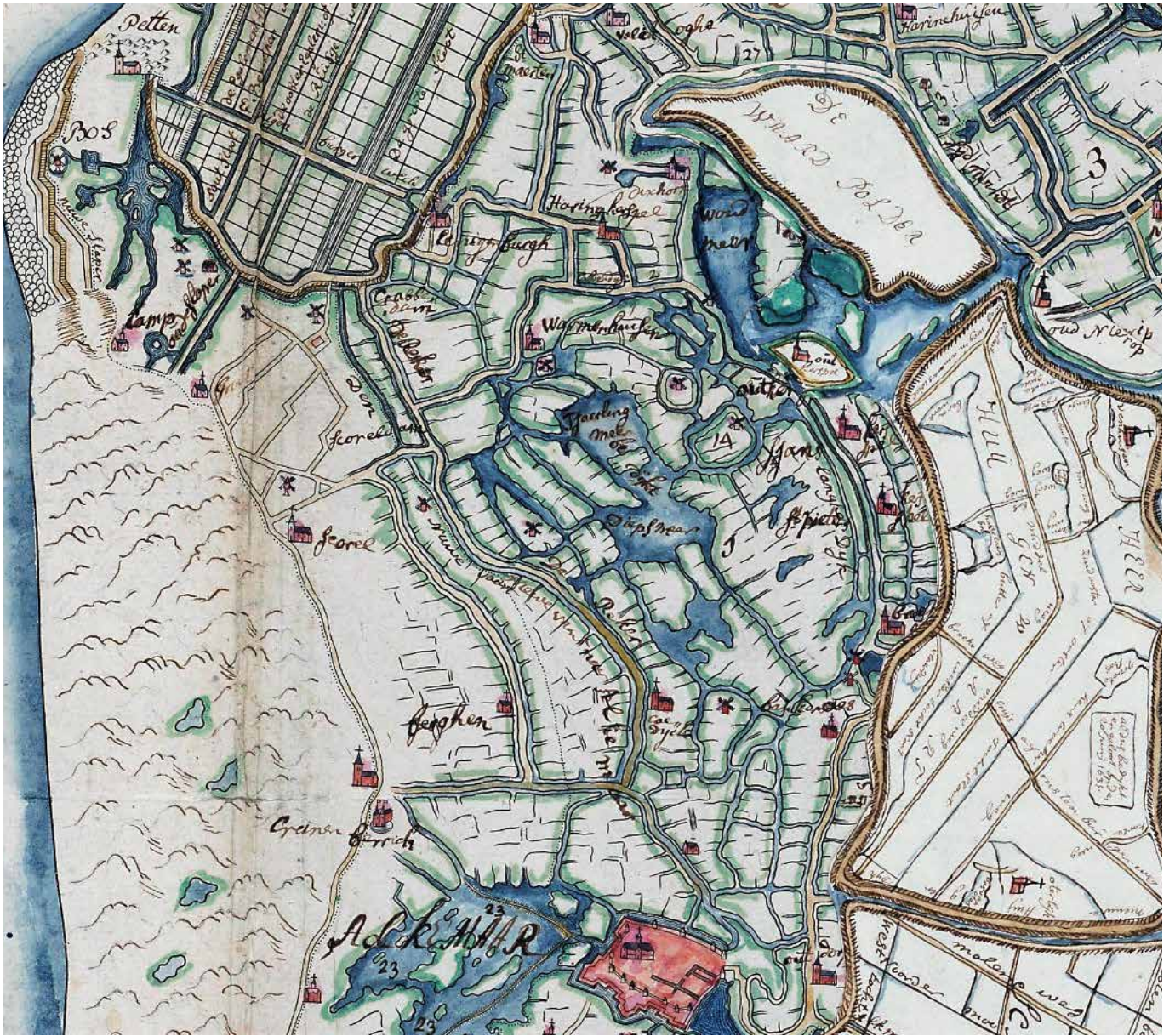
Het bestuur heeft in 2022 één keer vergaderd. In dit overleg is o.a. gesproken over de financiële voortgang, het onderhoud en uitgevoerde werkzaamheden aan het pand, de overeengekomen zelfwerkzaamheid, de energiecontracten, het verder verduurzamen van het pand, de verzekering van de opstallen en de begroting van de Stichting voor 2022-2023. Tevens is een keuze gemaakt, op basis van de aangereikte modellen door de architect , naar de mogelijkheid tot uitbreiding. Dit is tevens besproken met het Bestuur van het Museum. De architect heeft het gekozen model uitgewerkt. Daarna heeft er verder overleg plaatsgevonden met wethouder Nicole Mulder (februari 2023) en vervolgens met wethouder Anjo van der Ven (november 2023). Met het impregneren van de kelderwand (aansluiting vloer op wanden) lijkt het probleem met de wateroverlast vooralsnog opgelost. Het proces met betrekking tot subsidieverstrekking door de Gemeente, de bijbehorende huurinning door het Museum en de onderhoudsafspraken zijn transparanter gemaakt.

Het contract met de energieleveranciers is ingaande 1 januari 2018 overgegaan van Beheer op de huurder. Deze kan hierdoor ook teruggave van de energiebelasting claimen. Dit is ook gerealiseerd.

In 2023 is er regulier onderhoud gepleegd. Het bestuur van de Stichting Beheer wordt ondersteund door twee vrijwilligers die helpen met o.a. het realiseren van klein technisch onderhoud.

Voor het onderhoud van het museum pand was regelmatig overleg met de afdeling Onderhoud en Projecten Vastgoed, coördinator dhr. P. Smidt, van de gemeente Alkmaar.

Onderwerpen van gesprek zijn o.a. regulier onderhoud van gebouw en technische installaties, het verder verduurzamen van het pand en de wens van het museum-bestuur om over meer ruimte te beschikken.

1.7 Samenwerking in Coöperatie Culturele instellingen Schermereiland en met Alkmaarders op de Kaart.

Coöperatie Beheer Culturele Instellingen Schermereiland - In 2015 is deze Coöperatie opgericht vanuit de zogenaamde fusiegelden: Samen Bijdragen. In 2016 is het culturele platform in het coöperatiefonds opgegaan. Met als doel dat een groot aantal verenigingen en stichtingen in De Rijk gaan samenwerken om de culturele activiteiten op elkaar af te stemmen, initiatief te nemen voor het organiseren van activiteiten en gezamenlijk het beheren van de hulpgoederen (zoals stapel- en koppelbare stoelen, podia (onderdelen), geluidsapparatuur, tenten, verwarmingsapparatuur en verlichting). Deze goederen zijn eigendom van de coöperatie en de leden kunnen hier gebruik van maken ten behoeve van het tot stand komen en uitvoering van o.a. evenementen. De kosten van opslag en aanschaf van hulpgoederen door de leden worden op deze manier verlaagd. Het museum is direct lid geworden van deze coöperatie . Door o.a. de corona-pandemie kwam het verdienmodel fors onderdruk te staan. Tevens zag men dat door het aanbod vanuit private partijen de toegevoegde waarde van de coöperatie was verdwenen. Derhalve heeft het coöperatie bestuur deze te liquideren. Het museum heeft ingestemd met deze route. In 2023 is de Coöperatie daadwerkelijk opgeheven.

Het Museum was vanaf 1995 aangesloten bij de Stichting Ondersteuning Musea Zaanstreek / Waterland.

Door gewijzigd beleid is deze stichting de laatste 20 jaar niet actief meer geweest. En ook naar de toekomst toe wordt er geen actieve rol meer voorzien. Derhalve is – met toestemming van ons bestuur - besloten de Stichting te liquideren. Deze afwikkeling is in november 2023 voltooid.

Alkmaarders op de kaart is in 2011 gestart als initiatief vanuit de gemeenteraad van Alkmaar. Het doel was het organiseren van activiteiten rondom (bekende) Alkmaarders ten behoeve van de inwoners van de gemeente Alkmaar en andere geïnteresseerden. De verbondenheid met de gemeenteraad bestaat nog steeds, ook nu het samenwerkingsverband op 28 mei 2015 in een stichtingsvorm is gegoten.

Naast de Historische Vereniging Alkmaar, Oudheidkundige Vereniging Het Schermereiland is ook het Museum vertegenwoordigd in deze Stichting. Na Geertruida Bosboom-Toussaint en Cornelis Drebbel is in het jaar van de fusie Jan Adriaansz. Leeghwater onder de aandacht gebracht bij een breed publiek. In 2018 was dat Jan Boon, reder en weldoener in onze gemeente.

AlkmaardersopdeKaart maakte in 2022 een kaart over Willem Schermerhorn (1894-1977), minister-president, onderhandelaar en wetenschapper.

Na voorbereidingen van de teksten, kaart, beeldmateriaal en geluidsfragmenten kwam in mei 2023 de 15e kaart gereed over Adriaen Anthonisz (1541-1620) , landmeter, burgemeester van Alkmaar en vestingbouwkundige.

De kaarten worden in ons museum beschikbaar gesteld.

1.8 Samenwerking met de Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland'

De Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland' (OHV), opgericht in 1978, onderzoekt, verzamelt en archiveert historisch materiaal, zoals archieven en fotoarchieven van particulieren, lokale verenigingen en andere instellingen.

Daarnaast organiseert de OHV-lezingen (ook toegankelijk voor niet-leden) en excursies. Samen met het museum wordt de fotocollectie beheerd.

Het archief van de OHV is gevestigd in het Grafters raadhuis. Het is in principe op de woensdagochtend van 09.00 tot 12.00 uur toegankelijk voor de leden en, na telefonisch contact, voor eenieder.

Vierjaarlijks brengt de Oudheidkundige Vereniging 'de Kroniek' uit, het historisch tijdschrift voor Graft, De Rijp en Schermer. Hierin is normaliter een bulletin van het museum opgenomen, met daarin melding van de museumagenda, activiteiten en aanwinsten van het museum.

Voor de vergaderingen van het museumbestuur is de OHV-voorzitter steeds uitgenodigd. De verslagen van de vergaderingen van het Museum bestuur zijn allen gezonden aan de OHV. Het Museum ontving alle verslagen van het OHV-bestuur.

Besloten is om jaarlijks een keer samen te vergaderen. In 2023 is dit niet gerealiseerd.

Wel is er afstemming geweest over o.a.: het depot en archivering en dan met name het fysiek overbrengen van documenten naar het Regionaal Archief Alkmaar. Daarnaast is gesproken over de transitie en ervaringen met Memorix.

1.9 Fondsenwerving in 2023

Alle activiteiten van het Museum waren zonder de extra financiële ondersteuning van vrienden, filantropen, stichtingen en fondsen niet mogelijk geweest.

In 2023 werden wij gesteund door:

- Stichting Jan Boon te De Rijp;
- de Gemeente Alkmaar;
- Stichting Victoriefonds Alkmaar;
- VSB Fonds Beemster ;
- Prins Bernhard Cultuurfonds;
- Stichting Vrienden van het Museum;
- Stichting Samenwerkende Maritieme Fondsen;
- Mondriaan Fonds;
- Diverse particulieren.

In dit bijzondere jaar was de ondersteuning van de bovengenoemde fondsen (voor o.a. verbeteren publiekspresentaties, innovatie van onze educatie, digitalisering atlanten en kaarten en de conservering van de kajak) extra welkom en voelden telkens als een belangrijke mentale ondersteuning en waardering.

Het bestuur is bovengenoemde personen en instanties zeer erkentelijk voor hun steun.

2. Tentoonstellingen en daarmee samenhangende activiteiten (o.a. verbeteringen in vaste opstelling)

2.1 *Tentoonstellingen in de grote zaal*

Verbonden Verleden, oude en nieuwe bekenden van het Schermereiland, van 21 oktober 2022 tot 23 april 2023

Museum In 't Houten Huis licht in de tentoonstelling historische figuren uit die de afgelopen 450 jaar op het Schermereiland hebben gewoond en bekendheid hebben vergaard. Aan ieder historisch figuur heeft het museum huidige Schermereilanders gekoppeld die vertellen op welke manier zij een verbintenis hebben met hun historische 'match'. Het heden en het verleden ontmoeten elkaar in de tentoonstelling.

Het idee van de tentoonstelling kwam naar aanleiding van het jubileum jaar '450 jaar Nederland' en meer specifiek '450 jaar Alkmaars ontzet'. In dit jaar staan de pijlers: Verbondenheid, Verscheidenheid, Verdraagzaamheid en Vrijheid centraal. Het museum heeft ervoor gekozen om de pijler 'Verbondenheid' als uitgangspunt van deze nieuwe tentoonstelling te nemen.

Wat verbond deze mensen aan het Schermereiland? Sommige werden hier geboren, andere kwamen hiervoor werk of de liefde. Naast de zeer bekende figuren zoals Jan Adriaanszoon Leeghwater of Betje Wolff en Aagje Deken, geven we juist ook aandacht aan de minder bekende figuren. Denk aan Marten Michiel Michielszoon, die in den Rijper Zee-postil uit 1699 wordt omschreven als de eerste Nederlandse Harpoenier. Een geboren Rijper. Onze geschiedenis bracht niet alleen maar knappe koppen en slimme geesten voort maar ook mensen die nu in onze ogen het verkeerder pad kozen. Zo hadden we Wessel van der Lee, de wonderdokter uit Schermerhorn. Zonder geneeskundige achtergrond hield hij praktijk op het gebied van magnetisme, dit zou een genezende werking hebben op reumatische en atretische pijnen. Al snel komen er klachten, Van der Lee wordt vervolgd en krijgt een gevangenisstraf opgelegd.

De geheimen van de Kajak – van Groenland naar De Rijp, van 14 mei 2023 tot 7 januari 2024

We schrijven 10 augustus 1938. Een tiental Rijpers heeft zich verenigd om te komen tot een Oudheidkundig Genootschap De Rijp, de oprichting van ons museum. De aftrap werd gegeven bij het Raadhuis. Op de foto met...de kajak! Dit iconische object werd hier symbolisch, door de directeur van de Maatschappij tot bevordering van Nijverheid, in bruikleen gegeven aan het net opgerichte genootschap. Zo was deze kajak één van de eerste objecten voor het museum.

Wat weten we van de kajak en hoe is hij hier terecht gekomen? Zeer waarschijnlijk is de kajak een geschenk voor de reder geweest en lag hij jaren en jaren op de zolder van het Walhuis van Jan Boon in de Recht-

estraat. Collectiedeskundigen van Museum In 't Houten Huis hebben experts in huis gehaald om alles over deze kajak aan de weet te komen; Frank Bos en René van der Zwan zijn de boeken ingedoken, hebben foto's gemaakt en de kajak nauwkeurig ingemeten. Bijzonder daarbij is de vondst van twee amuletten, de geheimen van de kajak, slechts met röntgenstralen te determineren. Gervien Pielage is naar Groenland afgereisd en heeft daar foto's gemaakt en contacten gelegd. Hij zocht bijvoorbeeld naar informatie over de ééndaagse oorlog met de Denen in de Disco-baai, waarbij een van zijn voorvaders is omgekomen.

In deze tentoonstelling nemen wij u mee naar Groenland, naar de oorspronkelijke bevolking, de Inuit en naar de constructie en het gebruik van de kajak. Eeuwen geleden gemaakt en nu een topstuk in onze collectie, van nationale allure.

2.2 Tentoonstellingen in de galerij

De lucht lezen, van 23 september 2022 tot 19 februari 2023

Gemeente Alkmaar heeft een regeling om kunstwerken in nieuwbouwwijken te plaatsen, zo ook bij plan De Pauw. Hierbij vraagt de gemeente altijd advies aan een commissie van professionele beeldende kunstenaars én bewoners uit de wijk. Vanuit de bewoners waren dat Esmée van Essen, Nicolienne Schaap en Pauline van der Meer. De keuze van de commissie viel unaniem op het kunstwerk van Kathrin Schlegel: 'De lucht lezen'.

Het uitgangspunt voor de kunstopdracht was de geschiedenis van het dorp De Rijp en meer in het bijzonder van het gebied De Pauw. Tot 1916 stond daar aan het Buizendijkje de stoomhoutzagerij 'De Pauw'. Daarvoor, vanaf de 17e eeuw, stond op dezelfde plek een houtzaagmolen met die naam. Met haar ontwerp grijpt Kathrin Schlegel terug op de geschiedenis van het gebied. Zij werd onder andere geïnspireerd door de molenaar van de Schermermolens. Hij vertelde haar over het molenaarsvak, over inpoldering en drooglegging en over hoe de molenaar werkte en 'de lucht las', om zo het weer en de wind in de gaten te houden. Ook boden het materiaal en vorm van de vijzel van de molen inspiratie voor haar ontwerp.

Het ontwerp van het beeld laat een uitvergroete wenteling van een molenvijzel zien, die zich als de staart van een pauw in het landschap ontvouwt. Een traditionele molenaar heeft het beeld gebouwd. Daarnaast maken twee spiegels deel uit van het kunstwerk. De tweede spiegel komt op de historische plek van de zaagmolen, verderop op de dijk, daar waar de molenaar van De Pauw ooit 'de lucht las'.

Atelier Oekraïne, van 25 februari 2023 tot 26 maart 2023

In maart 2022 opende 'Atelier Oekraïne' in voormalig schoolgebouw de Bonte Klaver in Noordbeemster haar deuren voor Oekraïense vluchtelingen die in de omgeving zijn opgevangen. Het initiatief is opgezet door vrijwilligers van kunstenaarsgroep Kunst² (kunstkwadraat) en andere

vrijwilligers uit de Beemster. Met behulp van de gemeente en donateurs is het atelier voorzien van materiaal.

Tot eind 2022 waren Oekraïense vluchtelingen uit De Rijper Eilanden en andere opvanglocaties twee keer in de week welkom om te komen schilderen en boetsen maar ook om met elkaar spelletjes te doen, muziek te maken of simpelweg om even met elkaar te zijn in een rustige omgeving. Sinds januari is het atelier verhuisd naar De Rijper Eilanden.

Vorig jaar hebben de deelnemers prachtige werken gemaakt die een podium verdienen! Eind 2022 hebben de deelnemers van 'Atelier Oekraïne' hun werk geëxposeerd in Onder de Linden in Middenbeemster en met trots heeft Museum In 't Houten Huis in De Rijp de volgende expositie gehost. De kunstwerken tezamen met interviews van de deelnemers en vrijwilligers van 'Atelier Oekraïne' zijn van 25 februari tot en met 26 maart te zien geweest in de galerij van Museum In 't Houten Huis.

Willem Barents in Museum In 't Houten Huis, van 2 april 2023 tot en 18 juni 2023

Museum In 't Houten Huis haalt Willem Barents in huis met de expositie geïnspireerd op het nieuwe boek "Five Journeys (door het noordpoolgebied en het nieuwe Rusland op zoek naar Willem Barents)" van JaapJan Zeeberg.

Voor iedereen die opgroeide tijdens de Koude Oorlog had Nova Zembla evengoed op een andere planeet kunnen zijn. Gevangen in het pakijns van het Noordpoolgebied en verborgen in een als vijandig beschouwde natie, is het eiland generaties-lang ontoegankelijk geweest. Maar de wereld veranderde en Russen en Nederlanders zochten samen naar het Behouden Huys, het schip en graf van Willem Barents. JaapJan Zeeberg stond op die plek, bij het graf van Willem Barents. Hij zat tijdens het ongeluk van onderzeeër Koersk twee weken geïsoleerd op het onherbergzame eiland Waaigats, voor de kust van Nova Zembla. "Five Journeys", vijf reizen door het Noordpoolgebied, gaat over mensen die Nova Zembla ontdekken, op zoek naar sporen van een kleine historische gebeurtenis tegen de achtergrond van het einde van de Sovjet-Unie en het begin van het nieuwe Rusland.

De expositie is een vertelling van twee vervlochten verhaallijnen van Nova Zembla: de eerste verkenningen in de zestiende eeuw en de 'herontdekking' van het langwerpige pooleiland vierhonderd jaar later. Verrijkt met nooit eerder vertoonde archeologische vondsten van het Behouden Huys wordt u meegenomen naar het noordpoolgebied en hoe het daar was.

Meubelmakers Guus en Laura van Velthout – van boom tot meubel, van 1 juli tot 22 oktober

In de zomer van 2023 zijn er allerlei culturele evenementen georganiseerd op verschillende locaties in Graft en De Rijp onder de vlag van Kleurrijk de Rijp, met als thema 'jong talent'. Meubelmakers Guus en Laura van Velthout, als jonge ondernemers, speelden een centrale rol in deze festiviteiten. In de galerij van Museum In 't Houten Huis hebben

zij een prachtige tentoonstelling ingericht met als thema 'van boom tot meubel', waarin zij illustreerden welke weg een boom moet afleggen om tot meubel gemaakt te worden. Ter gelegenheid van de tentoonstelling is er op de binnenplaats van het museum een demonstratie boomstamzagen georganiseerd, bezocht door zo'n 50 geïnteresseerden.

Kleurrijk de Rijp heeft ten doel het organiseren van culturele en sociale activiteiten in- en rondom de openbaar toegankelijke monumenten van De Rijp en Graft.

Pop-up kringloopwinkel in samenwerking met Tweedehands Winkel Steenhof, van 7 november 2023 tot 21 januari 2024

Eén van de beheerders van het museum heeft haar droom laten uitkomen: een heuse pop-up huiskamer/kringloopwinkel in de galerij van het museum! Een mailtje naar lokale kringloopwinkel Steenhof, gevestigd op de Volger, was voldoende. Op 6 november stond het team van Steenhof op de stoep met een vrachtwagen vol spullen voor de verkoop, die een plekje kregen in de lange gang en samen een bont geheel vormden. Het behang aan de muren droeg daar zeker aan bij, een patroon met een tropische voorstelling van groen, bladeren en bijzondere vogels. De pop-up winkel heeft een hoop bekijks gekregen, gezelligheid opgeleverd en vooral ook bijzonder goed verkocht. Een deel van de opbrengst is ten goede gekomen aan het museum.

2.3 Tentoonstelling in het Raadhuis van Graft

Groeten uit Graft, van 15 april 2023 tot 15 oktober 2023

In het Raadhuis van Graft, gedurende de weekenddagen van 15 april tot 15 oktober, is een kleine expositie te zien met prentbriefkaarten uit Graft. Een bezoek aan het raadhuis te Graft is gratis.

2.4 Verbeteringen in vaste opstelling : wijziging Audiotour

Het zijn de verhalen die een bezoek aan Museum In 't Houten Huis zo boeiend maken. Sinds 2021 is er de audiotour die verhalend is ingesproken. De tour langs 20 topstukken en thema's is gratis te volgen, naar eigen interesse.

De uitvoering van de audiotour is gewijzigd in 2023 omdat de subsidie van het Cultuurfonds afliep. Zo zijn er achter de balie van het museum geen zogeheten identifiërs meer te vinden maar hangen er bordjes met QR-codes door het museum waarmee men met een eigen toestel de ingesproken verhalen kan beluisteren. Zo kan het aanbieden van de audiotour alsnog voortgezet worden, in een variant die voor het museum financieel verantwoord en haalbaar is.

Er hangen 20 bordjes met QR-codes bij topstukken of thema's in het museum. Per onderwerp valt een verhaal te volgen; de keuze is aan de luisteraar.

3. Educatieve projecten

De educatieve projecten zijn in 2023 weer opgestart. Dit jaar is ingezet op het project Tweede Wereldoorlog, een nieuwe kinderactiviteit in de vaste opstelling, het organiseren van de MuseumJeugdUniversiteit en het zoeken naar nieuwe educatievrijwilligers.

3.1 *Project Tweede Wereldoorlog*

Het museum heeft het uitgestelde Project Tweede Wereldoorlog in mei opnieuw uitgezet onder de scholen op het Schermereiland. Hierbij ging het om een pilot waarvoor drie scholen zich hebben aangemeld: Tweemaster uit de Rijk, De Balein uit de Rijk en de Lourdesschool uit de Beemster.

Het project in twee delen

Deel 1: In het museum wordt een algemene introductie op de Tweede Wereldoorlog, toegespitst op gebeurtenissen op het Schermereiland, gegeven. Kinderen gaan in vijf groepen vijf thema's onderzoeken. Dit doen ze aan de hand van koffers met informatie, foto's, objecten en documenten. Elk thema wordt geïntroduceerd met een kort filmpje. Deze zijn speciaal voor dit project gemaakt. Leidraad in de film is Jonas Knoop, een Joodse jongen uit Amsterdam, die ondergedoken heeft gezeten in Grootchermer.

Deel 2: De kinderen brengen een bezoek aan het onderduikadres in Grootchermer. In het oorspronkelijke huis wordt dieper ingegaan op de familie van Jonas. Hoe zijn ze vanuit Amsterdam in Grootchermer terecht gekomen? Waar zaten ze ondergedoken, hoe was het leven met onderduikers? Hebben ze de oorlog overleefd? Dit zijn een aantal vragen die aanbod komen tijdens dit bezoek.

Uitvoering project

Het museum heeft veel positieve feedback gekregen van de deelnemende scholen. De kinderen, ouders en leerkrachten waren erg onder de indruk van het onderduikadres en vonden de introductie in het museum passend. Het project heeft een vast onderdeel gekregen in het educatieaanbod van het museum. De scholen uit de Rijk hebben in 2024 reeds opnieuw dit programma geboekt.

3.2 *Museumjeugduniversiteit*

In het voorjaar van 2023 hebben er vier colleges plaatsgevonden. Dit hadden de colleges als thema hulpdiensten. Hierna is helaas het initiatief van de Museumjeugduniversiteit stop gezet. In 2024 zal gekeken worden of het museum hier een eigen aanvulling aan wilt geven. Hieronder een overzicht van de colleges:

Wat doet de politie?

De politie houdt dagelijks toezicht, vangt boeven, handhaaft de orde,

geeft tips, maar ook waarschuwingen. Als mensen hulp nodig hebben, kunnen ze de politie bellen. De politie doet dit niet alleen, maar werkt samen met onder andere de ambulancediensten en de brandweer.

Ambulance; we zien ze rijden, maar waarom?

Wat is een ambulance, waarom komt die eigenlijk en wat zit er allemaal in een ambulance? Allemaal vragen en iedereen is nieuwsgierig, want een ambulance valt altijd op. Al hebben we hem het liefst niet nodig! Wie zitten er eigenlijk op een ambulance en wat doen ze? Waarom worden mensen meegenomen in de ambulance?

Hoe blus je een brand?

Tegenwoordig kun je op meerdere manieren een brand blussen, met bijvoorbeeld water of schuim, maar hoe deden ze dat vroeger? Dit is je kans om al je vragen te stellen aan een echte brandweerman!

Wist je dat? Heel lang geleden, in de nacht van 6 op 7 januari 1654, heeft een grote brand twee derde van De Rijk verwoest. Samen met Arend Stoffels, die lesgeeft op de Brandweerschool Noord-Holland, gaan we onderzoeken hoe de mensen vroeger het vuur doofden.

Hoe bestuur je een schip?

Wist je dat in de Rijk vroeger heel veel mensen op schepen werkten? Ze voeren zelfs helemaal naar Groenland om op walvissen te jagen!

Maar waar kan je eigenlijk allemaal op varen, hoe wordt je schipper en wat is een loods? Heb jij zelf weleens aan het roer gestaan van een schip? Nee? Dan is het nu je kans! Tijdens dit college varen we met museumboot de Maria Lijntje. Op de boot ontdek je wat er allemaal bij komt kijken om een echte schipper te worden.

Ondersteuning en locatie

De technische ondersteuning van de colleges wordt gerealiseerd door Stefan Bommer en Esther Bommer-Berg en Els Nooij. De colleges vonden plaats in het museum en op locatie van de brandweer.

3.3 Nieuwe publieksactiviteit

De wens van het museum was om een meer actieve rondleiding door het museum te ontwikkelen geschikt voor families met kinderen. Dit is gerealiseerd door het maken van een interactieve film waarbij kinderen opdrachten krijgen door het museum heen. Op verschillende plaatsen zijn objecten neergelegd waarmee kinderen aan de slag kunnen. Zij worden geleid door Weesmeisje Maartje, gespeeld door een acteur. Het weesmeisje heeft echt bestaan en in grote lijnen volgt men haar leven.

3.4 Nieuwe educatievrijwilligers

Door de opzegging van een aantal vrijwilligers bij de educatiegroep was het museum genoodzaakt om nieuwe leden te werven. Dit is gelukt waardoor het team twee nieuwe vrijwilligers rijker is. Noodzakelijk is om te blijven investeren in nieuwe vrijwilligers. Dit vanwege de hoge leeftijd van een aantal.

4. Objectenbeheer

4.1 Aanwinsten, beleid en resultaat

In het jaar 2023 heeft het museum weer nieuwe aanwinsten mogen ontvangen. Het gaat om ruim 100 schenkingen en elf aankopen. De Aanwinsten Commissie is extra scherp op het aannamebeleid.

4.2 Schenkingen

Hieronder een overzicht van de schenkingen die het museum in 2023 heeft aangenomen.

(Nummer en Objecttitel)

04082.03

Zes stempelafdrukken van ontwerpen van Klaas van Aken

06751.02

Penning van het Leegwaterfeest in Graft-De Rijk (1975)

07800.02

Joyce Ennik en Herman Meddens, 'Graft-De Rijk (1992)

08480

Gravure 'De Haringvangst'

08491.02

Twee gravures van West-Graftdijk (1786-1792)

08491.02

Twee gravures van West-Graftdijk (1786-1792)

08493.02

Twee gravures van Oost-Graftdijk (1786-1792)

08655.02

Jan Deckwitz en Joyce Ennik, 't Vlotje en drie andere Rijkse verhalen' (1992)

08707.02

Cor Booy, 'Over De Rijk gesproken' (brochure, 1992)

09093

Grammofoonplaat '100 jaar R.K. Zangkoor-De Rijk'

09954

Familieboek Kluyver (1946)

09980

Kerkstraat 10 met gemetseld venster

09981

Grote Dam 4 met gemetseld venster

09982

De Rijk, Tuingracht 32

09983

Rechtestraat 32

09989

Plaatjesalbum 'Polderdorpen in beeld' (2022)

09990a

Twee kop-en-schoteltjes van een kinderservies

09990b

Kop-en-schotel als Communiegeschenk

09990c
Pijpenkop in de vorm van een mannenhoofd

09990d
Fragmenten van een sierschotel versierd met slibaardewerk met haan en vuurslag (rond 1600)

09990e
Fragmenten majolicaschotel (bodenvondst Noordeinde)

09990f
Twee fragmenten van een Hollandse majolicaschotel (midden 17e eeuw)

09990g
Fragmenten van een Hollandse majolica sierschotel (17e eeuw)

09990h
Geblagen en van binnen verzilverde glazen kandelaar

09990i
RK Gebedenboek met (benen of ivoren) platten (ca. 1860)

09991
Gietijzeren kacheltje

09992
Simon Simonides, Der zwakken Leidsman aan des Heeren heilige tafel (heruitgave 1980)

09993
Lidmaatschapskaart van de Regionale Kruisvereniging Waterland

09994a
De Rijk, pakhuis (1933). Vanaf 1960 het Rijper Museum

09994b
Opening van het Rijper Museum (1960): de burgemeester belt aan

09994c
Opening van het Rijper Museum (1960): Marijke de Jong verwelkomt de burgemeester

09994d
Opening van het Rijper Museum (1960): Marijke de Jong opent de deur

09994e
De Rijk. Kleine Dam met raadhuis en ophaalbrug (1909)

09994f
De Rijk. Zwartwit foto van de Tuingracht met huizen aan de Rechtestraat

09994g
De Rijk, Grote Kerk. Gebrandschilderd glas Uitwaterende Sluizen

09994h
De Rijk. Preekstoel in de Ned. Herv. Kerk

09994i
Graft: raadhuis en kerk (<1943)

09994j
Zwartwit foto interieur Grote Kerk Schermerhorn

09995
Het dagboek van Schermerhorn (2 dln)

09996
Handwerkklasje De Rijk (1908)

09997
Tentoonstelling 350 jaar Starnmeer bij familie Koster (1993)

09998
Lutherse of Visscherbijbel (1702)

70001.000
 Album met 150 foto- en prentbriefkaarten Schermer en Schermereiland
 70002
 Plafondversiering uit het voormalig raadhuis van Schermerhorn (19e eeuw)
 70003
 Twee topografische kaarten: Alkmaar 19B en Berkhout 19E (1939/1946)
 70004
 Veertig vaantjes van de brandweerwedstrijden in De Rijk (1961-2020)
 70005
 Twee gipsen consoles uit de Noordeinder Vermaning
 70006
 H. Tollens, Overwintering op Nova Zembla (10e druk, Suringar, 1873)
 70011
 H. Tollens, Overwintering op Nova Zembla (Wereldbibliotheek, 1939)
 70013
 Het spinnewiel van de familie Nibbering uit De Rijk
 70014
 Jongensjasje met pandjes en streepjesbroek (omstreeks 1915)
 70020
 Foto van het echtpaar Dirk Koster - Bertha Ackermann (1942)
 70021
 Festiviteit met kinderen in versierde bokkenwagen (1913)
 70022
 Het spinnewiel van de familie Koster uit de Starnmeer (begin 20e eeuw)
 70023
 Foto van Piet Koster (1937) met spinnewiel
 70029
 Schoolplaat Groenlandse walvis
 70031
 W. van Konijnenburg, 'Het beheer onzer waterschappen uit een economisch oogpunt beschouwd' (1929)
 70032
 Herbert Hayens, 'Parijs in nood. Eene Geschiedenis van het Beleg en de Commune' (rond 1900)
 70033
 Richard Wright, 'Negerjongen' (1947)
 70034
 Uitnodiging Toneeldag Delftsch Studenten Tooneel Gezelschap 1955 voor Joop Schermerhorn
 70035
 Karaf voor Cornelis Rus, polderbaas Schermeer (1874)
 70036
 De Rijk, Tuingracht 13 (ingekleurde pentekening)
 70037
 Kadastrale kaart De Rijk Sectie C Schaal 1 : 2500 (rond 1900?)
 70038
 Kadastrale kaart De Rijk Sectie A 1e blad 1 : 2500 (rond 1900?)
 70041.01
 Graft, Raadhuisstraat vanaf de hoek van Graft naar het noorden (rond 1903)
 70043
 Prentbriefkaart met collage van Rijper gevels (2023)
 70044
 Afspraakkaartje van huisartsen Grootes en Allick (2023)

70050

'Pakhuis De Hoop - Speciale uitgave ter gelegenheid van de restauratie van het graanpakhuis' (1999)

70051

Kaart van het Groot Amsterdamsch Kanaal (ca. 1825)

70053

Kaart Hollands Noorderkwartier in het jaar 1350

70054

Kaart Hollands Noorderkwartier omstreeks 1300

70055

Kaart Holland 's Noorderkwartier in 1300

70056.000

Els Hansen: portretfoto van SJABLOON met NEGATIEVENLIJST

70057

N. Rogers, 'Den vasten vriend of vriend te middernacht' (1658 / 1664)

70059

3 tanden en 1 binnenoor (Potvis), 1 wervel (Blauwe Vinvis), 1 wervel en 1 wervelfragment (Blauwe Vinvis?)

70060

Loden model van een haring, mogelijk gebruikt voor kabeljauwvisserij (eerste helft 18e eeuw)

70060

Loden model van een haring, mogelijk gebruikt voor kabeljauwvisserij (eerste helft 18e eeuw)

70061

Badhanddoek met afbeeldingen van de raadhuizen van Graft en De Rijk (circa 1980)

70062

Brief uit Gent aan Boonacker, De Rijk over de levering van zeildoek (1863)

70063

Brochure '60 jaar Gondelvaart Koedijk zaterdag 19 augustus 2023'

70064

Maarten 't Hart, 'Lotte Weeda - Roman' (2004)

70065

Maarten 't Hart, 'Lotte Weeda - Roman' (2005)

70067

Portretfoto Willem Klop

70068

Groepsfoto met links Piet Mors

70069

Tijdschrijfillustraties van knikkeraars in Grootschermer (1945)

70070

Foto schoolreisje Grootschermer

70071

Groepsfoto uitje met praam door Staatsbosbeheer

70072

Groepsfoto met oudere man en twee kinderen op fiets

70073

Luchtfoto van kaasfabriek 'Nieuw Leven' in Graft

70075

Brandpolis lijnbaan De Poel voor Jan Boon Jr (1838)

70076

G. de Jong: toespraak opening museum (1960)

70077
Van Arkel en Weissman, Noord-Hollandsche Oudheden (8 afleveringen, 1891-1905)

70078
Kanonskogel

70084
Tegel met afbeelding van de oude Vermaning in De Rijp

70085
Tegel met het wapen van De Rijp

70086
Tegel met het wapen van Graft

70087
Uitnodiging voor een tentoonstelling van Joyce Ennik in Haarlem (1996)

70088
Vaantje 'De Schermer 350 Jaar 1983'

70089
J.G. Schulting, Kaartboek van Uitwaterende Sluizen 1745. Facsimile heruitgave (Canaletto, 1970)

70090
Prentbriefkaart 'Groette van Groot Schermer'

70090
Prentbriefkaart 'Groette van Groot Schermer'

70091
Fotokaart Schermerhorn: Oosteinde met elektriciteitshuisje en raadhuis (<1906)

70092
Prentbriefkaart Schermerhorn met roeiboot (<1925)

70093
Prentbriefkaart 'Groeten uit De Rijp'

70094
Fotokaart Schermerhorn: het Zwet met in de verte de toren van de kerk (<1940)

70096
Arie Spaarman, olieverfschilderij van De Arend (Rechtestraat 78, De Rijp)

70101
Vacht van een zeehond

4.3 Bruiklenen en aankopen

Het museum heeft in 2023 geen nieuwe bruiklenen toegevoegd aan de vaste collectie. Wel heeft het elf objecten aangekocht (met financiële hulp van de Stichting Vrienden)

Nummer en Objecttitel

70012
Irina K., Bomen, die zich spiegelen in een meer (olieverf op doek, 2022)

70025
Bij Graft gevonden mantelhaak (eind 16e eeuw)

70026
Bij Graft - De Rijp gevonden kledinghaak (circa 1575 - 1625)

70027
Bij Graft - De Rijp gevonden kledinghaak (circa 1575 - 1625)

70036

De Rijk, Tuingracht 13 (ingekleurde pentekening)

70058

Steengoed kruik S. de Graaff de Ryp (omstreeks 1890)

70090

Prentbriefkaart 'Groette van Groot Schermer'

70091

Fotokaart Schermerhorn: Oosteinde met elektriciteitshuisje en raadhuis

(<1906)

70092

Prentbriefkaart Schermerhorn met roeiboot (<1925)

70093

Prentbriefkaart 'Groeten uit De Rijk'

70094

Fotokaart Schermerhorn: het Zwet met in de verte de toren van de kerk (<

1940)

4.4 Restauraties

Aan het begin van het jaar 2023 heeft de afronding plaatsgevonden van de restauratie van de Groenlandse kajak die in november 2022 naar de werkplaats van Ton van der Horst, restaurateur van 'Archeo Nautic' is gebracht. Het leer is schoongemaakt en behandeld. Ook is het skelet versterkt zonder het vervormde model te corrigeren. Verder hebben er dit jaar geen restauraties plaatsgevonden.

5. Museumboot Maria-Lijntje

In totaal is de Maria-Lijntje in 2023 21 keer uitgevaren. In 2022 zijn er 16 vaartochten geweest. In 2019 zijn we 15 keer de haven uit gevaren. Het lijkt erop dat er een groeiende interesse is voor de arrangementen die aangeboden worden met de museumboot.

De bestemmingen waren divers:

Eenmaal naar de Grote Kerk van Schermerhorn

Vijfmaal een rondje Oost-Grafdijk

Eenmaal een rondje West-Grafdijk

Tweemaal een rondje Spijkerboor

Vijfmaal een rondje de Woude, waarvan meestal is aangelegd op of nabij de Woude voor een bezoek aan de lokale horeca

Viermaal een rondje Alkmaardermeer/Starnmeer

Eenmaal een proefvaartocht naar het Zwed voor een bruidspaar die in 2024 de boot voor hun trouwdag zullen gebruiken

Eenmaal deelname aan de Koedijker Gondelvaart, met de boot en passagiers in Midwinterfeest thema

Er zijn een tweetal vaartochten niet doorgedaan: één daarvan betrof een afzegging en voor de andere vaartocht moest uitgeweken worden naar een alternatieve boot, omdat de Maria-Lijntje een defect had. Het defect is diezelfde dag nog opgelost door het technische team en de groep die

de vaartocht hebben geboekt, waren flexibel en hebben uiteindelijk in de polder gevaren met een andere ondernemer op het water.

Passagiers

In totaal hebben we dit jaar 307 passagiers aan boord gehad. In 2022 waren dat er 299.

Bemanning

De bemanning is in de loop van het jaar uitgebreid met 2 personen. De bemanning bestaat na de mutaties uit 11 schippers. De schippers hebben in het voorjaar gezamenlijk een dag gevaren om het schip nog beter te leren kennen. Hierbij werden allerlei aanlegmanoeuvres gedaan en deze 'schippersdag' bleek tevens erg bevorderlijk voor de teamspirit. De aanmeldingen voor de vaartochten verliepen via de beheerder van het museum.

Bijzonderheden:

- In 2022 hebben we de bestemming Fort bij Spijkerboor in de loop van het jaar moeten laten vallen. De jachthaven Het Verloren Eind ligt in de zomermaanden vrijwel vol. Ze kunnen niet garanderen dat er plek is als we een tocht plannen. Als alternatief hebben we in 2023 toestemming gekregen om aan te leggen bij de steiger van Dura Vermeer aan de overzijde van het water. Hier kan veilig aangelegd worden en is het een klein stuk wandelen naar Fort Spijkerboor. Of dit als permanente oplossing gezien kan worden moet nog blijken. We kunnen de vaartocht naar het Fort Spijkerboor dus weer aanbieden.
- Eetcafé De Woude heeft nu de naam Salsuta gekregen en er zit een nieuwe eigenaar in. Er is positief contact met de nieuwe uitbater en wanneer nodig zijn ze bereid een plek aan de steiger vrij te houden. Dit is ook belangrijk voor toiletbezoek. Als alternatief kan Restaurant Het Kombof worden gebruikt. Aanleggen is daar lastiger.
- In 2023 is de Maria-Lijntje naar het dok gevaren voor groot onderhoud. Het onderwaterschip is schoongemaakt en opnieuw in de verf gezet en er is een nieuw vetsysteem op de schroefas gezet. Bij terugkomst in De Rijk is ook het bovenwaterschip geschilderd. I.v.m. de Gondeltocht in Koedijk (donker) is alle navigatieverlichting nagelopen en waar nodig gerepareerd door schipper Gert.

6. Bezoekersaantallen

6.1 Bezoekersaantallen uitgesplitst per jaar

6.2 Communicatie en PR

Museum In 't Houten Huis	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
volwassenen	3333	3657	3889	4136	1904	2638	2908	3061
jeugd	671	892	441	608	152	382	132	447
gratis	372	971	253	488	392	164	947	464
subtotaal In 't Houten Huis	4376	5520	4583	5232	2448	3166	3987	3972
Graft								
volwassenen	1039	892	1229	795	0			
jeugd	27	26	18	22	0			
gratis	194	104			122	549	1231	1004
Subtotaal Raadhuis Graft	1260	1022	1247	781	122	549	1231	1004
Maria Lijntje			418	230	0	45	256	307
Totalen	5636	6542	6248	6243	2570	3733	5474	5283

37

Museum In 't Houten Huis maakt zijn activiteiten op verschillende manieren wereldkundig. Dit gebeurt middels free publishing bij huis-aan-huiskranten en dagbladen. In toenemende mate wordt gebruik gemaakt van websites van aanbiedende partijen, zoals Alkmaar Prachtstad, Museumvereniging, Archeologische website van de gemeente Alkmaar etc. In voorkomende gevallen wordt tevens geadverteerd in culturele bladen als Vind, Museumkrant, 'Wat gaan we doen' of andere bladen.

Vrienden

De vrienden van het museum ontvangen jaarlijks 4 uitgaven van de OHV, de zogenaamde De Kroniek. Het nieuws van het museum is daar in 2023 vertegenwoordigd.

Nieuwsbrief

In 2023 zijn er geen nieuwsbrieven verstuurd. We hebben besloten de nieuwsbrief niet voort te zetten omdat we via andere kanalen genoeg zichtbaar zijn voor onze doelgroep.

6.3 Sociale media

Website

De website is in 2023 8562 keer bezocht. Het bouncepercentage was 56%. Dit percentage geeft aan hoeveel keer slechts 1 pagina (meestal de homepage) is bekeken. Gemiddeld bleef men 1:22 min op de website. De website heeft 86% nieuwe bezoekers aangeboord en de overige 14% is herhalingsbezoek.

De website is dringend aan vernieuwing toe. De nieuwe website zal in 2024 live gaan.

Sociale media

Hoewel het museum aanwezig is op vrijwel alle relevante sociale media-kanalen, is de verwachting dat zowel het aantal volgers als de frequentie en de holistische kwaliteit van de berichten kan worden verbeterd. Naast de vermelding op alle traditionele en reeds bestaande media dat het museum vindbaar is op de genoemde kanalen, is het voornemen om het komende jaar actief te gaan bouwen aan een verdere optimalisatie van de sociale media-kanalen.

Twitter

01-01-2023: 899 volgers

31-12-2023: 869 volgers (- 3,3%)

Aantal geplaatste berichten in 2023: 22 (2022: 23)

Facebook

01-01-2023: 796 volgers

31-12-2023: 851 volgers (+ 7%)

Aantal geplaatste berichten in 2023: 45 (2022: 63)

Instagram

31-01-2023 240 volgers

31-12-2023 302 volgers (+ 26%).

In 2023 hebben we 21 berichten geplaatst (2022: 31)

YouTube

In 2023 hebben we geen filmpjes geplaatst.

Google

125 reviews zijn in totaal door bezoekers geplaatst op Google, veelal 4 of 5 (maximum) sterren. Gemiddeld een 4,4 (van de 5).

Tripadvisor

Op deze site zijn in totaal 26 reviews geplaatst met een gemiddelde waardering van 4,5 (op schaal van 5).

6.4 Museumwinkel

De museumwinkel voorziet in een behoefte om de bezoekers te voorzien van boekwerken, brochures, prentbriefkaarten, en souvenirs. Ook de mogelijkheid om een consumptie te gebruiken hoort bij een museumbezoek. In 2022 zijn er plannen gemaakt om de museumwinkel in een nieuw jasje te steken, dit plan is in 2023 voortgezet en de museum blijft continue in beweging wat betreft het aanbod en de aankleding. Hierbij is voornamelijk aandacht besteed aan producten van lokale ondernemers. Nieuwe producten in de museumwinkel zijn bijvoorbeeld: bierpakketten van Brouwerij Leeghwater en bedrukte canvas tassen en baby-shirts van HÛSGØT. In 2023 is de museumwinkel nog verder vormgegeven en is de inkoop en aankleding overgedragen aan een vrijwilliger met creatieve ideeën. Zo wordt bij feestdagen de winkel extra feestelijk aangekleed en worden bijzondere artikelen door middel van storytelling aangeboden. De verkoop uit de winkel en consumpties is een geringe, maar toch waardevolle aanvulling op onze financiën. De cijfers zijn in hoofdstuk 7 terug te vinden.

7. Financieel jaarverslag 2023

Stichting Museum In 't Houten Huis 2023

Balans	2023		2022	
	Debet	Credit	Debet	Credit
Materiële vaste activa				
Inventaris	218.718		226.459	
Vlottende activa				
Vorraden	-		2.083	
Vooruitbetaald/Te ontv.	7.039		4.483	
Liquide middelen				
Kas	2.817		2.082	
Bank	140.631		135.487	
Kapitaal				
Stichtingskapitaal		11		11
Bestemmingsreserves		187.949		191.514
Algemene reserve		16.309		15.696
Vorzieningen		24.527		25.549
Fondsen				
Af te wikkelen projecten		83.265		83.265
Te reserveren schenkingen		6.000		6.000
Dutch Korean Association		8.779		8.779
Fonds Aankopen		10.261		9.318
Vlottende passiva				
Nog te betalen		32.103		30.462
	<u>369.204</u>	<u>369.204</u>	<u>370.594</u>	<u>370.594</u>
		0		

Winst- en verliesrekening	2023		2022	
	Debet	Credit	Debet	Credit
Baten				
Subsidie Gemeente Alkmaar		99.878		95.158
Subsidies Tentoonstellingen		7.030		1.901
Subsidies Overig		49.148		600
Museumkaart		6.407		4.714
Entree		5.580		4.971
Winkel		2.279		937
Overige inkomsten		2.721		4.134
Donaties/giften		2.085		1.136
Interest		934		3
Hospitality		217		621
Lasten				
Personeelskosten	72.246		56.359	
Huur	12.933		12.890	
Huisv.kstn				
schoonmaken	1.032		775	
energie/belasting	52.616		8.928	
overige	-		127	
Verzekering/beveiliging	2.629		2.840	
Telefoon en porti	1.304		1.126	
Contributies/abonnementen	1.264		405	
Algemene kosten	7.850		12.052	
Kosten tentoonstellingen	15.099		2.136	
Aankopen/restauraties	955		2.362	
Afschrijving	7.740		7.725	
Mutaties voorzieningen	521		0	
Inkopen	958		317	
Vorraadmutatie	2.083		949	
	<u>179.231</u>	<u>176.279</u>	<u>108.990</u>	<u>114.175</u>
Resultaat		-2.952		5.184

Toelichting op de balans.

Met ingang van 2019 heeft een herindeling van het Eigen Vermogen plaatsgevonden.

Er is een onderscheid gemaakt in Bestemmingsreserves en Algemene Reserve.

Tevens is het saldo van het reeds aanwezige restauratiefonds overgeheveld naar de Bestemmingsreserve Aankoop en restauratie

Het Eigen Vermogen bestaat (na correctie in 2020) uit de volgende componenten:

Resultaatbestemming 2023		Onttrekkingen	Dotaties	Stand 31-12-23
Uitbreiding	80.000	0	0	80.000
Modernisering en Vervanging opstellen	70.000	3.565	0	66.435
Aankoop en restauratie	41.514	0	0	41.514
Overige reserve	15.696	0	613	16.309
	207.210			204.258

Vanuit het Beleidsplan 2021-2026 zal er in deze plancyclus concreet invulling worden gegeven aan de genoemde bestemmingsreserves.

Toelichting op de Winst-en Verliesrekening

In 2023 was de personeelsformatie het gehele jaar op de gewenste grootte.

Dit in tegenstelling tot 2022. Dit verklaart grotendeels de gestegen kosten.

Voor de (abnormaal) gestegen energieprijzen heeft de gemeente Alkmaar ons een extra eenmalige subsidie van € 56.686 toegekend.

Daar wij pas halverwege 2024 een afrekening van het 2e halfjaar 2023 ontvangen van de energieleverancier, is in de exploitatie een schatting gemaakt van de verwachte eindafrekening. Daarop gebaseerd is een deel van de subsidie (€ 42.000) in deze exploitatie verwerkt.

In 2023 is besloten de oude voorraad van de winkel in zijn geheel af te schrijven.

Een groot deel van deze artikelen word al een aantal jaar niet meer verkocht.

Enmalige kosten: € 2.083

Uitgebreide toelichting Bestemmingsreserves en Voorzieningen

1.1. Bestemmingsreserve uitbreiding.

Doelstelling : Om meer bezoekers te trekken en daarmee meer (eigen) inkomsten te genereren is het belangrijk om meer 'events' te kunnen organiseren. Tevens om onze stevige positie op educatie-gebied te bestendigen zou er een betere ruimte behoren te komen om schoolklassen te kunnen ontvangen.

Tevens is er de wens om (delen van) de speelgoedcollectie van de Gemeente Alkmaar tentoon te stellen.

Binnen de huidige tentoonstellingsruimte is die mogelijkheid (nog) niet.

Al geruime tijd wordt gedacht aan uitbreiding van het gebouw - dit gebeurt dan onder de vlag van de eigenaar van het onroerend goed (grond en pand) de Stichting Beheer Gemeene Wees- en Armenhuis.

Doch planvorming voor o.a. inrichting en exploitatie komen voor rekening van het Museum.

Met deze bestemmingsreserve wil het museum een buffer vormen voor de planvorming en uitvoering van de inrichting van extra museumruimte.

Deze voorziening is gestart in 2019.

Maximaal benodigd bedrag is € 80.000,--

Jaarlijkse opbouw is niet meer aan de orde.

Realisatie : Is afhankelijk van de planvorming van de eigenaar van grond en opstallen, de Stichting Beheer Gemeene Wees- en Armenhuis.

Inmiddels heeft deze stichting een overleg met een architect gehad.

Deze heeft de bouwtekeningen gedigitaliseerd.

De kosten die hiermee gepaard gaan worden vooralsnog gedragen door de Stichting Beheer.

1.2. Bestemmingsreserve modernisering en vervanging opstelling.

Doelstelling : bij het maken van het beleidsplan 2016-2020 is aangegeven dat het tentoonstellen van de vaste collectie 'sleets begint te worden '. Plan dient te worden opgesteld welke verbeteringen er noodzakelijk zijn. Je kunt hierbij denken aan de verhaallijnen, getoonde objecten, inrichting met vitrines, huisstijl / gebruikte kleurstelling, gebruik van presentaties – audio video en inzet van modernere communicatie middelen (QR codes , etc.).

Met deze bestemmingsreserve wil het museum een buffer vormen voor continue verbeteringen aan de opstelling.

Deze voorziening is gestart in 2019.

Maximaal benodigd bedrag is € 70.000,--

Jaarlijkse opbouw is niet meer aan de orde.

Realisatie is afhankelijk van de (inhoud van) de beleidsplannen van het museum. Is een continue proces.

In 2022 is overgegaan tot aanschaf van audiotour en touch table, waardoor de vaste collectie op een moderne wijze toegankelijk is gemaakt. Doch de kosten van deze projecten (ca € 30.000) zijn bijna volledig door subsidies en fondsen vergoed.

Mutatie 2023: € 3.575 nieuwe films laten maken en beschikbaar gesteld via Ipads

1.3. Bestemmingsreserve aankoop en restauratie.

Doelstelling : Het museum is actief op het uitbreiden van de collectie. Hoewel wij dit primair via (fiscaal aantrekkelijke) schenkingen willen realiseren is gebleken dat dit niet altijd mogelijk is. Een goed en kostbaar voorbeeld is de verwerving en restauratie van het staande horloge van Hendrik van Voorst (2019).

Directe wensen zijn er om objecten gelieerd aan beroemde personen te verwerven (Jan Janszoon Weltevree – Leegwater), aankoop van maritiem tegeltableau van Cornelis Bouman, aankoop boeken van Rijper uitgevers, collecties bodemvondsten (o.a. slib/majolica) en zilver (o.a. Antonie Bouman) .

Met deze bestemmingsreserve wil het museum een continue buffer vormen voor noodzakelijke aankopen en restauraties.

Deze voorziening is gestart in 1995.

Gereserveerd bedrag in 2019 € 41.514,--

1.4. Overige reserve.

Doelstelling: De resultaten van het museum laten in de afgelopen jaren een wisselend beeld zien.

Langere periodes van tekorten en ook calamiteiten in depot vragen een reserve.

Deze voorziening is gestart in 2019.

Gereserveerd bedrag in 2021 € 10.511

Na toevoeging voorlopig resultaat is de stand van de reserve eind 2023 € 12.744

Jaarlijkse opbouw: afhankelijk van het saldo van de baten en lasten, zal er een onttrekking of dotatie plaatsvinden aan de algemene reserve.

2.1. Voorziening reorganisatie.

Doelstelling : Als het museum de organisatie zou willen aanpassen dan zijn er kosten voor het eventueel afvloeien van het vast personeel. Dan kun je aan bedragen denken voor juridische kosten – de kosten van de opzegtermijn – de kosten van de transitievergoeding.

De opzegtermijn die de werkgever in acht dient te nemen bedraagt bij een arbeidsovereenkomst die op de dag van opzegging:

- a: korter dan vijf jaar heeft geduurd: één maand;
- b: vijf jaar of langer, maar korter dan tien jaar heeft geduurd: twee maanden;
- c: tien jaar of langer, maar korter dan vijftien jaar heeft geduurd: drie maanden;
- d: vijftien jaar of langer heeft geduurd: vier maanden'

Deze voorziening is gestart in 2019.

Gereserveerd bedrag in 2020 € 3.049,--

Maximaal benodigd bedrag is o.a. afhankelijk van de loonsom

Jaarlijkse opbouw (dotatie) zal plaatsvinden conform de daartoe wettelijk vastgestelde regelingen.

Mutatie 2023: geen

2.2. Voorziening loondoorbetaling bij ziekte.

Doelstelling : Museum draagt deels eigen risico bij langdurige ziekte (tot 2 jaar) van de medewerkers.

Ingeval van langdurige arbeidsongeschiktheid bestaat er voor de werkgever een loondoorbetaling verplichting. Daarbij komen eventuele kosten voor inhuur van vervangend personeel om de bedrijfsvoering doorgang te laten vinden.

Deze voorziening is gestart in 2019. Stand 1-1-23 Mutatie 2023 Stand 31-12-23

Gereserveerd bedrag in 2020 22.500 -1.022 21.478

Maximale opbouw is met dit bedrag (los van indexerings) bereikt.

Jaarlijkse opbouw zal plaatsvinden met een bedrag ter grootte van de indexerings van de loonsom.

Mutatie 2023: In 2023 zijn de kosten van begeleiding door arbodienst ten laste van deze voorziening gebracht

8. Vrijwilligers

8.1 *Vrijwilligers Museum In 't Houten Huis, raadhuis Graft en Maria-Lijntje*

Het openhouden van het museum wordt door een grote groep gastvrouwen en –heren verzorgd. Een aantal vrijwilligers heeft definitief afscheid genomen vanwege de hoge leeftijd maar er zijn ook nieuwe vrijwilligers geworven. De coördinatie van de vrijwilligers van Museum In 't Houten Huis is in handen van de beheerders, voor het raadhuis in Graft is dat in handen van Tiny Verheul.

8.2 *Diverse vrijwilligerstaken*

De registratie van nieuwe objecten wordt verzorgd door de collectiebeheerder Susan Bos. Zij wordt geassisteerd door mevrouw Wilma den Engelse. Laatstgenoemde, samen met mevrouw Beatrice Weetink en mevrouw Els Nooij, ondersteunden tevens de beheerders/conservatoren op diverse andere terreinen. De heren Leo den Engelse en Joep Surie zorgen onder meer voor het digitaliseren van de collectie.

De heer Harm Harmenzon beheert het IT-netwerk. De beheerders zijn met de opzet van een nieuwe website bijgestaan door de heer Stefan Bommer. Gervien Pielage assisteert de beheerders met tekst- en fotowerk voor tentoonstellingen.

Verder is er nog een flexibele schil van vrijwilligers die opgeroepen worden bij allerhande taken die past bij specifieke kwaliteiten en expertises.

8.3 *Commissie Educatie*

De commissie Educatie bestond in 2023 naast Susan en Tosca als medewerkers uit Els Nooij, Addie Rooker, Victor Laban en Anja van der Meulen. Gervien Pielage heeft geassisteerd bij uitvoering van museumlessen op school. Deze groep ondersteunde de beheerder/conservator bij de ontwikkeling en uitvoering van educatieve activiteiten.

